

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 22. novembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 134.

Predlog državnega proračuna za l. 1928/29.

V soboto dne 19. t. m. je finančni minister dr. Bogdan Marković predložil narodni skupščini zakonski predlog državnega proračuna za leta 1928/29. Celokupna vsota izdatkov znaša po projektiranem proračunu 11.592.994.000 Din, dohodkov pa 11.555.794.000 Din. Z ozirom na to izkazuje državni proračun deficit v iznosu 37.000.000 Din. Za ta deficit bo moral najti finančni minister naknadno pokritje. V primeru z letošnjim proračunom, znašajo izdatki v novem proračunu za 288.546.182 Din več kot v letošnjem proračunu.

Novi proračun se po svoji sestavi bistveno razlikuje od dosedanjih in je njegova prednost v tem, da je prvi realni proračun in da je sestavljen na podlagi računskih zaključkov ter najnovejšega sistema budžetiranja. Deli se na dva dela: na proračun splošnih državnih izdatkov in dohodkov ter na proračun duhodkov in izdatkov državnih gospodarskih podjetij in monopolov.

Proračun splošnih državnih izdatkov in dohodkov izkazuje rednih dohodkov 7.360.942.000 Din, rednih izdatkov pa 6.623.322.494 Din, izrednih izdatkov izkazuje 874.916.506 Din, izrednih dohodkov pa 100.000.000 Din.

Redni in izredni izdatki znašajo tedaj skupno 7.497.942.000 Din, medtem ko znašajo redni in izredni dohodki skupno 7.460.942.000 Din.

Proračun državnih podjetij in monopolov izkazuje redni in izredni izdatkov skupno 4.094.852.000 Din, rednih in izrednih dohodkov skupno 6.301.522.560 Din.

Če bi bil tedaj projekt državnega proračuna sprejet tako, kakor ga je sestavil minister financ, bi znašali celokupni državni izdatki 11.592.794.000 dinarjev, celokupni državni dohodki pa 11.555.794.000 Din in celokupni deficit bi pri sedanjem proračunu znašal 37.000.000 Din, dasi so iz novega proračuna črtane vse investicije in odložene za investicijsko posojilo, ki ga namerava najeti finančni minister.

V podrobnostih je proračun izdatkov državne uprave po posameznih resorih takole razdeljen:

1. Proračun izdatkov splošne državne uprave, ki jo sestavljajo sledeči posamezni proračuni: Proračun vrhovne državne uprave. Redni izdatki znašajo: 119.790.869 Din, izredni nič.

2. Pokojnine, vzdrževanja, narodna priznanja, pomoči, invalidske podpore 916.358.172 Din, izredni nič.

3. Državni dolgovi 807.585.388 Din, izredni 60.695.715 Din.

4. Pravosodno ministrstvo: 271 milijonov 671.235 Din, izredni 924.039 Din.

5. Prosvetno ministrstvo: 753.104.373 dinarjev, izredni 56.383.797 Din.

6. Ministrstvo za vere: 113.743.927 Din, izredni 1.130.000 Din.

7. Notranje ministrstvo: 550.365.007 dinarjev, izredni 4.281.000 Din.

8. Narodno zdravje: 115.548.290 Din, izredni 80.374.220 Din.

9. Zunanje zadeve: 168.513.584 Din, izredni 1.133.300 Din.

10. Finančno ministrstvo: 343.935.390 dinarjev, izredni 4.521.700 Din.

11. Vojna in mornarica: 1.909.841.226 dinarjev, izredni 518.730.000 Din.

12. Javna dela: 195.904.261 Din, izredni 99.054.644 Din.

13. Železnice: 69.394.229 Din, izredni 631.344 Din.

14. Kmetijstvo: 127.056.442 Din, izredni 11.286.215 Din.

Trgovina in industrija: 44.898.816 Din, izredni 3.870.000 Din.

Socialna politika: 28.971.091 Din, izredni 1.250.000 Din.

Agrarna reforma: 12.303.944 Din, izredni 29.353.532 Din.

Izenačenje davkov: 336.250 Din, izredni nič.

Proračunski rezervni krediti: 74 milijonov dinarjev, izredni nič.

Vsi skupni izdatki: 6.623.322.444 Din, izredni 874.916.506. Skupaj 7.497 milijonov 942.000 Din. Minus od lanskega leta, ko je bilo 7.827.902.592 Din, 329 milijonov 960.592 Din.

Proračun dohodkov znaša:

Neposredni davki: 1.573.424.300 Din, izredni 100.000.000 Din.

Posredni davki: 3.456.780.000 Din, izredni nič.

Plus dohodkov nad izdatki pri monopolu upravi 787.292.127 Din.

Plus dohodkov nad izdatki državnih gospodarskih 449.378.433 Din.

Razni dohodki: 94.067.140 Din.

Skupno torej rednih dohodkov 7.360 milijonov 942.000 Din, izrednih 100 milijonov dinarjev. Skupno 7.460.942.000 dinarjev.

Proračun državnih podjetij in monopolov izkazuje izdatkov 4.094 milijonov 852.000 Din, dohodkov pa 6.301 milijon 522.510 Din. Sedanji proračun dohodkov in izdatkov državnih podjetij in monopolov vsebuje sledeče posamezne proračune: državne tiskarne, narodnih gledališč, državnih zavetišč, državne monopolne uprave, državnih posestev Belje in Topole, sladkorne tovarne na Čukarici, železniškega ministrstva, poštne ministrstva, državnih kmetijskih posestev, državne razredne loterije, trtnice, centralne svilarke uprave, gozdarskega ministrstva, državne hipotekarne banke itd. Proračun dohodkov iz državnih podjetij in gospodarskih ustanov tvori tedaj dohodki teh podjetij in ustanov in se sestavljajo posebni proračuni izdatkov in dohodkov teh podjetij in ustanov.

Tretji del državnega proračuna tvori finančni zakon, ki obsega 15 tiskanih strani velikega formata in vsebuje 70 paragrafov o finančnem zakonu, ki daje posameznim ministrstvom zelo dalekosežna pooblastila. O tem priobčimo izrpen pregled v prihodnji številki.

Nepravilna razsvetljava izložb.

V Ljubljani je opaziti dokajšen napredek glede razsvetljave izložbenih oken. Večje število tvrdk že razsvetljuje svoje izložbe v večernih urah tehnično dovršeno in primerno novodobnim razmeram. Nadejati se je, da sledijo tem tudi druge, posebno dobro fundirane tvrdke, ki ne uvidevajo še potrebe te uspešne reklame. So pa tudi slučajji, da se uporabljajo pri razsvetljavi izložbe nepokrite žarnice, ki prav slabo učinkujejo.

Nepokrite žarnice so že same na sebi očem neprijetne, obenem pa blešče gledalca, da ne more presojati dovršenost, dobrine in barve razstavljenega blaga.

Temu je lahko odpomoči, ako se obesi med žarnico in okno preprosta nabrana rjuha (draperija), ki pa mora biti gosto tkana, da ne prepušča svetlobe.

Druga napaka, ki se tudi večkrat opazi, je ta, da je stena zadaj izlož-

benega okna steklena, to pa radi tega, da so podnevi notranji prostori trgovine svetlejši. Taka stena omogoča predvsem gledalcem zvečer vpogled v notranje trgovske prostore ter odvrta pažnjo na razstavljenno blago. Hkrati pa tvorijo zadnje šipe nekako ogledalo, v katerem se zrcali slika žarnice, ki jo pravzaprav hočemo prikriti, da ne blišči. Odsev te žarnice na šipi učinkuje glede svetilnosti enako, kakor odprta in nepokrita električna luč. Marsikatera izložba, ki je sicer brezhibna, postane vsled svetlobnega odseva nepravilna in izgubi na efektu. Prozorna stena zadaj izložbenega okna pa ima še drug nedostatek. Pojavi se namreč skozi prozorno steklo bleščanje nepokrite žarnice v notranjosti trgovine, ki je kupcu jako neprijetna, ker mu v mnogih slučajih otežuje pravo spoznavanje blaga.

Vsem tem nedostatom se lahko odpomore, ako se za zadnjo stekleno steno obesi zavesa, ki ne prepušča svetlobe. S to se prikrije notranjost trgovine in zabrani odsev, obenem pa stopa izložba vidneje v ospredje.

Ako služi izložbeno okno trgovskim prostorom za dnevno svetlobo, naj se opremi z razdeljivo dvokrilno zaveso, ki se podnevi razmakne, ob večernih urah pa zopet zatvori. Okusno in pravilno razsvetljena izložbena okna so kras vsakega mesta, povečajo nakupno silo publike ter so izrednega pomena za tujski promet.

Dunajske električne tvornice so v svrhu reklamne razsvetljave znižale cene toku za 50% pri vsakdanji uporabi od 18. do 22. ure, obenem pa dovoljujejo 5—20% rabata za reklamno razsvetljavo izložb od 8. ure do poljubnega časa.

Upamo, da bode temu vzgledu sledila tudi mestna občina ljubljanska ter omogočila trgovstvu cenejšo reklamno razsvetljavo svojih izložb ter tako tudi s svoje strani pripomogla k razvoju mesta.

SKUPNA KREDITNA POLITIKA VELIKIH NOTNIH BANK.

O ustanovitvi enotne organizacije velikih notnih bank Evrope je dejal generalni ravnatelj Angleške banke O. Niemaier tole: Namen te akcije je ustvaritev skupne kreditne politike. Hočemo, da evropske banke z zlatom varčujejo; kajti važno je, da ostanejo razmerne množine zlata v Evropi. Le na ta način se more zagotoviti stabilizacija valut in se mora preprečiti povratek morebitne nove inflacije. To je zelo velika naloga, ki se more naravno le počasi uresničiti. Nato je govoril generalni ravnatelj o obnovi Evrope in je izjavil, da smo s hitrostjo te obnove pravzaprav lahko zadovoljni. — Če bomo ameriške pritožbe v evropskih kartelih in trustih ter o evropski napadalnosti, vidimo res, da smo na najboljši poti do okrevanja.

PRODIRANJE ŠVEDSKEGA VŽIGALICNEGA TRUSTA.

Pisali smo že, da se je švedski vžigalični trust zasidral v Peru. Sedaj bomo isto v republiku Ecuador, ki odda trustu svoj monopol za dobo 25 let. Vžigalični trust plača letno zakupnino v znesku 1 milijon sucrov — ca 11.340.000 dinarjev, k čemur pride vsakih pet let še poseben znesek 100.000 sucrov. Vrh tega dobi Ecuador od trusta takoj posojilo 8 milijonov sucrov, ki jih hoče porabiti vlada za temeljno glavnicu nove kmetijske banke. Monopol v Ecuadoru je samo uvozni monopol, vžigalične produkcije torej tam ni.

Bolgarsko gospodarsko pismo.

Znani nemški dopisnik dr. Hauke piše o splošnem gospodarskem položaju ter o bolgarskem izvozu tobaka, jajec, žita in rožnega olja. O izvozu vina je pisal že »Trgovski list«.

Stabilizacija leva je bila praktično izvedena že v pomladi 1924; nadaljnjo oporo je dobil lev z najetjem takozvanega begunskega posojila. Kakor znano, je bil eden glavnih pogojev tega posojila ta, da se prelevi Bolgarska Narodna banka v čisto emisijski zavod po angleškem vzorcu. Tekom letošnjega leta je mogla Narodna banka dvigniti obtok bankovcev za ca. 1 milijardo levov, ker si je bila mogla nabaviti večjo rezervo deviz. Vsled te odredbe in posebno še tudi po začetku prodaje letošnjega pridelka je postal denarni trg bistveno likvidnejši; ugodne posledice se kažejo na skoraj vseh gospodarskih poljih. Prej tako številni konkurzi so začeli padati, nezdrave tvrdke niso mogle preživeti težke gospodarske krize, ki se je čutila zlasti v začetku tekočega leta. Nadaljnje znamenje boljšanja je splošno znižanje obrestne mere.

Končna konsolidacija finančnega in gospodarskega položaja Bolgarije je pa mogoča šele z najetjem velikega inozemskega posojila — smo že pisali o tem — in z znižanjem reparacijskih bremen, ki postajajo zmeraj bolj težka. Vemo, da je prišla v Bolgarijo komisija, ki je raziskala njen gospodarski položaj, in da bo od poročila komisije odvisno, ali dobi Bolgarija posojilo ali ne. Potem bi bilo mogoče misliti na odpravo deviznega monopola in na prehod k zlati valuti.

Najvažnejši izvozni predmet Bolgarije je tobak. Produkcija zadnjih let in izvoz tobaka nam kaže sledeči seznam, v kilogramih:

Leto	Produkcija	Skupni izvoz
1924	49.141.000	31.735.000
1925	40.800.000	33.647.000
1926	24.000.000	27.463.000

Vidimo, da so bile zaloge iz prejšnjih let tako velike, da je bil lani izvoz večji kot produkcija, pa imajo od lani še zmeraj 7 milijonov kg v zalogi. Letošnji pridelok je relativno majhen, samo 14 milijonov kilogramov; to pa vsled zmanjšane kulture areala za ca. 13-5% ter vsled intenzivne vročine in velike suše v letošnjem poletju. Iz prejšnjih let preostale zaloge znašajo ca. 30 milijonov kg, a so to skoraj izključno le slabše vrste.

Na trgu jajec je jesenska kampanja svoj višek prekoračila. Izvozne številke prvih letošnjih mesecev kažejo napram prvim lanskim devetim mesecem precejšen prirastek, in sicer:

izvoz jan.-sept. 1926:	9.618.721 kg
izvoz jan.-sept. 1927:	10.482.565 kg

Precej do večjega izvoza je pomagalo znižanje izvozne pristojbine za ca. 50% v maju tekočega leta. Pa je ta pristojbina še zmeraj previsoka, ca. 240 levov za zaboj s 1440 kosi. Danes pridejo bolgarski kmetje bolj na račun, če prodajajo v inozemstvo perutnino kot pa jajca ob sedanjih nizkih cenah. Med glavnimi kupci jajec je Nemčija kakor je tudi Nemčija najboljša odjemalka bolgarskega tobaka.

Pridelek krušnih žitaric je letos boljši kot lani, čeprav ni izpolnil visokoletečih nad, ki so jih stavili vanj. Po dosedanjih uradnih podatkih je bil pridelek ta-le:

Vrsta	Posejani svet v ha	
Žita	1926	1927
Pšenica	1,047.137	1,015.000
Rž	186.386	179.000
Soržica	95.160	110.000
Ječmen	221.337	259.000
Oves	128.974	167.000
Skupaj	1,678.994	1,701.000

Vrsta	Produkcija v met. stotih	
Žita	1926	1927
Pšenica	11,175.877	12,180.000
Rž	2,034.372	2,058.500
Soržica	946.394	1,244.100
Ječmen	2,605.758	3,375.000
Oves	1,076.318	1,639.940
Skupaj	17,838.674	20,497.540

Kakor vidimo, je pridelek letos splošno boljši kot lani, zlasti pri pšeni, ječmenu in ovsu. Podatki za koruzo še niso objavljeni, vendar pa računijo, da je bo vsled trajne vročine in suše v poznem poletju za ca. 50% manj kot lani; lanski pridelek je znašal 7,300.000 met. stotov. Če računimo za letos s ca. 3,600.000 stotov, bo primanjkljaj komaj krit s plusom gorri imenovanih žitnih vrst; s tem pa odpade seveda važna eksportna vrsta bolgarske zunanje trgovske bilance.

Dobava rožnega olja, ki je dala pred vojsko 3000 do 4000 kg na leto, je po vojski zelo nazadovala. Za letošnji cenijo produkcijo na 1500 do 1700 kilogramov. Kvaliteta letošnjega pridelka bo menda boljša kot kvaliteta lanskega. Glavna množina, nad 50%, gre v Francijo; Amerika, Nemčija in druge države kupijo le manjše množine. Večkrat smo že brali, da je Bolgarija opustila kulturo rož na korist tobaku; tam, kjer si se prej sprehal po duhtečih rožnih poljanah, vidiš sedaj tobakovo rastlino. Za rožno kulturo najbolj pripravno ozemlje je v okolici Kazanlika.

NEMŠKE DELNIŠKE DRUŽBE.

Na razpolago so zaključki več kot polovice nemških delniških družb za poslovno leto 1926/27. Vseh družb je 6073. Sedaj se že more nekoliko sklepati na splošni položaj, zlasti na rentabilnost. Nazadovanje napram povprečnim prejšnjim bilancam je precejšnje. Po statistiki znaša čisti dobiček 4.9%, brutodobiček pa 10.5% delniške glavnice. Skupni dobiček po odbitku zgub znaša 574.6 mil. mark, odpisov je za 657.5 mil. mark. Brutodobiček aktivnih družb je 13.4% kapitala, čisti dobiček 7.9%. Kot dividendo so razdelili 63.9% čistega dobička, a družb, ki so jo razdelile, je samo 40%. Med družbami, ki zaznamujejo izgube, imajo večje družbe manjše izgube, manjše pa večje.

OGRSKA POSOJILA.

Ogrska vlada je sklenila, da najame posojilo v višini 1 mil. funtov, ki bo razpisano v Londonu. Pogajanja je vodil in sklenil v Londonu ogrski finančni minister Bud. Dalje se je pogajal o posojilu 100 milijonov pengő za ogrsko veleposelstvo in o posojilu 130 milijonov pengő za ogrske državne železnice. Glede zadnjih dveh posojil, so pa stavili Angleži pogoje, kojih izpolnitev bo še nekaj časa trajala.

MONTECATINI.

Ameriške velefirme kemije se pogajajo z italijanskim kemičnim koncernom Montecatini o prepustitvi licenc za izdelke, ki so — tako pravijo — določeni za obrambo deleže in ki so jih morali v Italiji doslej v velikih množinah uvažati. Družba Montecatini javlja sedaj, da proizvaja toliko tozadevnih produktov, da ne krije samo potrebe Italije, temveč, da ji je zagotovljena tudi velika izvozna možnost.

NAZADOVANJE KOVINSKE PRODUKCIJE V AMERIKI.

Produkcija železa in jekla Zedinjenih držav se je v tekočem letu izredno neugodno oblikovala. V prvem četrtletju je zaostala produkcija surovega železa za lanskim letom za 1.6%, v avgustu za 7.9%, v septembru za 11.5%, v oktobru pa za 16.5%. Pri jeklu je nazadovanje še večje in je doseglo na primer v oktobru 20 odstotkov.

ANTITRUSTNI ZAKONI V AMERIKI.

Washingtonska »United Press« piše: Mednarodne kartelne tendence v najvažnejših industrijah Evrope bodo po mnenju ameriških industrijskih krogov imele to posledico, da bo morala Amerika revidirati one antitrustne zakone, ki so dovedli pred 30 leti do razbitja trusta Standard Oil; to bo potrebno v svrhu uspešne obrambe proti evropski konkurenci. Vlada je napram tem problemom zaenkrat še zelo rezervirana, kakor je to pač zmeraj pred volitvami. O Hooverju, ki ima največ upanja na Coolidgeovo nasledništvo, se pa ve, da smatra antitrustne zakone za zastarele in da zagovarja njih spremembo. Ko je vodil pred dvema letoma boj proti angleškemu monopolu surovega gumija, je zavaroval že združitev ameriških odjemalcev za kavčuk in druge surovine, kot kalij, cin itd., v katerih ima inozemstvo (z ameriškega stališča) monopol.

Ljubljanska borza.

Tečaj 21. novembra 1927	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.55	13.58
Curik 100 fr.	1094.—	1097.—
Dunaj 1 šilling	8.—	8.03
London 1 funt	276.5	277.3
Newyork 1 dolar	56.65	56.85
Trst 100 lir	307.7	309.7

Iz širše seje Gremija trgovcev v Ljubljani.

V petek dne 18. t. m. se je vršila ob polnoštevni udeležbi članov širša seja ljubljanskega Gremija trgovcev, kateri je predsedoval veletržec g. Ivan Gregorc.

Iz poročila, ki ga je podal g. Gregorc o sestanku ljubljanskih trgovcev glede odpiranja in zapiranja trgovskih obratov, ki se je vršil v Unioni dne 8. novembra t. l., posnemamo, da so se vsi predstavniki posameznih sekcij, ki so včlanjene v Gremiju, odločno izjavili, da vsprti ležkih gospodarskih prilik, ki so nastale v kupčijem prometu, o skrajšanju dosedaj običajnega delovnega časa ne more biti govora. Na sestanku se je povdarjalo, da bo vsako skrajšanje delovnega časa danes, ko se bori trgovstvo za obstanek in ko preživlja naša trgovina občutno krizo, spričo visokih in trajno rastočih davkov ter drugih režijskih stroškov, imelo najtežje posledice tako za trgovino, kakor za narodno gospodarstvo sploh. V prvi vrsti se morajo upoštevati interesi in potrebe konsumenta in ne samo zahteve trgovca in nastavljenca, ker se konsumenti ne morejo založiti s potrebščini medtem, ko so na delu ali v službi. Glede odpiranja in zapiranja trgovin je gremij vedno stal na stališču, da naj uredba določa samo čas odpiranja in čas zapiranja. V teh mejah naj bi pa imel gremij po odobritvi obrtne oblasti in pritrditve zbornice pravico, določiti po gospodarskih potrebah kraja točnejši čas odpiranja in zapiranja, kakor tudi čas opoldanskega počitka. Ker se je gremij trgovcev za ljubljansko okolico v dobrem razumevanju stvarnega položaja pridružil sklepu ljubljanskega gremija z ozirom na nekatere kraje, ki spadajo pod njegovo področje in pod nadzorstvo ljubljanske policije, je upal, da bo to vprašanje končnoveljavno povoljno rešeno za vse interese. Nadalje se omenja, da so se vsi na sestanku navzoči izjavili za to, da se to vprašanje sporazumno reši med ministrstvom za socialno politiko in ministrstvom trgovine in industrije, kakor tudi, da se izda enotna uredba za odpiranje in zapiranje trgovin za celo državo in ne samo za Ljubljano.

Nadalje poroča g. načelnik o rešitvi priziva na velikega župana proti odloku obrtne oblasti, ki je sklep občnega zbora gremija z dne 29. marca t. l. v zadevi dajanja daril društvom ali korporacijam razveljavila. G. veliki župan navaja v svojem odloku, da se v okviru gremija ne morejo izdajati prepovedi, kot jo vsebuje razveljavljen sklep. Ako pa smatrajo trgovci za potrebno in umestno, da se omeji nabiranje po trgovskih lokalih s strani društev in korporacij, bi mogli v ta namen izven gre-

mija napraviti primerne medsebojne dogovore. Odbor sklene, da bo zadevo ponovno vzel v pretes in na prihodnjem občnem zboru predložil nov sklep v drugi obliki.

Nadalje je g. načelnik poročal o poteku seje trg. dobredelnega društva »Pomoč«, ki se je vršila dne 14. t. m. Iz poročila je razvidno, da šleje društvo že precejšnje število članov. Izza časa ustanovitve tega društva je zaznamovali samo eden smrtni slučaj in se je posmrtnina v polnem iznosu dedičem izplačala. Prosi navzoče, da po svojih močeh delujejo v prosep tega društva.

Nadalje je odbor razpravljal o pomočniškem zboru, kakor tudi o intervencijah, ki jih je podvzel g. načelnik pri mesnem magistratu glede predlogov gremija za znižanje dosedanjih občinskih davčin.

Obširna debata se je razvila glede zastopstva pridobitnih krogov v občinskem svetlu in se je tozadevno sklenilo, da se podvzamejo potrebni koraki, da pride v zastopstvo mesne občine večje število zastopnikov gospodarskih krogov.

Nato je podal gremijalni tajnik g. Smuc obširno in izčrpno poročilo o stanju gremijalnega šolstva, na podlagi katerega se je razvila živahna debata. Sklenilo se je, da se pripravijo posebni predlogi za občni zbor. Jugoslovanskemu klubu, v roke predsednika g. dr. Korošca, in narodnemu poslancu g. dr.

Kramerju se je poslal prepis spomenice, katere se je predložila ministru trgovine in industrije. V spomenici je gremijalno načelstvo obširno predložilo g. ministru obupen položaj trgovskega šolstva v Sloveniji ter zaprosilo za izdatno podporo.

Nadalje je poročal gremijalni tajnik o lakšni dolžnosti reklamnih napisov, o inozemskih trgovskih poštah, o centralizaciji drž. železnic, o nakladalnem in razkladalnem roku in o trgovinski pogodbi z Avstrijo. — Konečno je podal tajnik natančno statistiko o gibanju trgovskih obratov v času od 28. septembra do 18. novembra. Iz statistike razvidimo, da je bilo v kljub občutni gospodarski krizi, ki še vedno vlada v našem poslovnem svetu, 19 novih prijav in le pičlo število odjav.

Pri slučajnostih se je prebralo zahvalno pismo ministru saobračaja g. Milosavljeviću, ing. Klodiču in ing. Ognjanu Kuzmanoviću, pomočniku ministra prometa, v zadevi direktne železniške zveze Slovenije s Kvarnerom in Dalmacijo.

Nadalje se je imenovalo 6 članov v komisijo za odmero ločilne takse. Konečno so se rešile še nekatere prošnje za spregled dokaza usposobljenosti in druge vloge administrativnega značaja. S tem je bil dnevni red izčrpan in načelnik g. Ivan Gregorc je zaključil sejo z zahvalo navzočim za številno udeležbo.

Ali se še upošteva prvotno provzročena, pa pred sklepom pogodbe le deloma pojasnjena zmota, ki bi jo bil mogel pa v zmoto zavedeni si sam točno pojasniti?

Sodne odločbe.

Pri sklepanju družabne pogodbe je šlo za to, kako bodi deležen tretji družabnik (tožnik) onega dobička, ki sta ga napravila prva dva družabnika (toženca) v dobi poldruga leta pred tem dnem. Toženca sta bila namreč dogovorila že pred poldrugim letom, da vzameta tožnika v svoje podjetje za družabnika po eni polovici, sta se pa skesala in ga nista hotela pripustiti v družbo, tako da si je tožnik moral izvojevati sprejem v družbo s tožbo. V tem času, do pravnomočnosti sodbe sta s podjetjem gospodarila izključno le toženca.

Iz naslova svojega deleža pri tem dobičku zahteva tožnik z novo tožbo od tožencev plačilo zneska 1,000.000 dinarjev. Trdi, da je pozval ob zgoraj omenjenem sklepanju pogodbe toženca, naj mu predloži knjige in bilance in mu na ta način docela natančno izkažeta, koliko je iznašal dobiček v oni poslovni dobi. Toženca sta predložila knjige in bilance, po katerih je bilo tega dobička 500.000 Din. Tožniku se je zdelo ta številka nekoliko nizka, ker je vedel, da so imela taka podjetja tedaj ugodno konjunkturo. Zato je ponovno vprašal toženca, ali so predložene knjige in bilance resnične, pa sta mu toženca opetovano zatrdila, da so bilance docela natančne in da v njih nič ni ne skritega, ne zatajenega. Tožitelj je tem opetovanim zatrdilom verjel, pa so se na tej podstavi potem sporazumeli za njegov delež na tem dobičku z neko ugodnostjo, ki sta jo dala toženca novi družbi. Pozneje se je pa pokazalo, da sta imela toženca zatajeno blago in zatajene dobičke v posebni skrivni knjigi, tako da je bilo zatajenega mu dobička kar 2,000.000 Din. Če bi bil on vedel, da je dobička bilo toliko, bi bil seveda zahteval svoj delež v tej ali drugi obliki. Ne gre torej trditi, da se je pravnoveljavno odpovedal temu deležu, ker sta ga toženca namerno pripravila v zmoto (§ 872 o. d. z.).

Toženca oporekata, da bi bilo pravega dobička res toliko, kolikor ga navaja tožnik, odrekata pa tožniku iz raznih razlogov pravico do dela tega dobička, ki ga mu sploh nista bila dolžna izkazovati, trdita, da je tožnik pristal na to, da se prične družabno razmerje šele z dnem, ko se je sklenila ta družabna pogodba, ne pa že poldrugo leto prej in se je tožnik dobičku iz te predhodne dobe glede na druge ugodnosti družabne pogodbe sploh odpovedal. —

Pravno sodišče je zavrnilo tožbeni zahtev. — Temelj njegov je trditev, da sta toženca ob napominjanem dogovoru namenoma pripravila tožnika v zmoto glede dobička za ono predhodno dobo poldruga leta. Ta trditev se pa ni dokazala. V teku pogajanj je vsaka stran skušala izkoristiti vse kolikor le moglo v svoj prilogi; seveda je pa morala vsaka stran nekaj popustiti, da se doseže sporazum. Ker sta toženca dala nekaj koncesij tožniku, je od svojih prvotnih zahtev moral tudi tožnik popustiti. Zlasti velja to glede spornega dobička, kar je po priči N. imelo svoj razlog zlasti v ugovoru tožencev, da tožniku ta dobiček ne gre, ker svojega družabnega deleža dotlej še ni bil vplačal. Ta ugovor se je tožniku brez dvoma zdel tako tehten, da ga je v zvezi z drugimi odstopki tožencev dovedel do tega, da je opustil zahtevati delež na spornem dobičku. Ni ga pa do tega dovedla zmota o pravem znesku tega dobička, ki bi jo bila zakrivila toženca. Tožnik je dobro izveden v stroki podjetja, v katero je vstopil, ker ima sam tako podjetje v istem kraju, so mu znane krajevne razmere in je vsaj prilično mogel oceniti doseženi dobiček, zlasti ko je že med to predhodno dobo imel interes, da se zanima za ono podjetje še posebej. Ni torej mnogo verjetno, da bi bilo sploh mogoče spraviti ga v tako zmoto, kakor jo zatrjuje. Po pričah je nadalje dognano, da je tožniku bilo znano, da dobiček, razviden iz knjig, namenjenih za javnost, ni resničen, ampak da je dejanski doseženi dobiček mnogo višji. Kljub temu pa je opustil zahtev, da je deležen spornega dobička. Res sta se sklicevala toženca pričetkom pogajanj na knjige, namenjene za javnost, toda med pogajanja sta priznala, da te knjige niso resnične, in sta predložila tožniku druge, tajne knjige, ki izkazujejo drug in znatno višji dobiček. Tožnik pa je opustil zahtev po deležu tega dobička, dasi je pravi njegov znesek vsaj prilično poznal in so mu bila na razpolago vsa sredstva, da ga do pare točno dožene še pred sklepom pogodbe. Tega se je tožnik zavedel, kar kaže njegova izjava nasproti neki priči, da je to zanj bila velika žrtve. Kaj takega bi ne bil mogel reči, če bi bil vedel samo za dobiček, ki sta ga toženca zatrjevala na podstavi nepravilnih knjig, ker je dobiček za ta dobiček tožnik popolno nadomestilo v drugih ugodnostih. Tožnikove zmote, ki bi bila provzročila nje-

gov pristanek, naj se družabno razmerje prične šele s tistim dnem neglede na dobiček iz prejšnje dobe, torej ni bilo, še manj pa je dokazano, da bi bila privedla tožnika v to zmoto toženca.

Prizivno sodišče je prvo sodbo potrdilo. — Ne da se sicer reči, da je bil tožniku pravi dobiček iz te dobe znan in mu moral biti znan. Razlogi, ki jih prva sodba za to navaja, niso prepričevalni. Tožniku so mogle biti znane kvečjemu le vnanosti in še te ne po vsej meri; ne trdi se pa nič takega, kar bi dalo trdno sklepati na to (§ 863 obč. drž. zak.), da je bilo tožniku znano pravo stanje podjetja in zlasti pravi znesek dobička za sporno dobo. Sama po sebi je torej bila dana možnost, da se tožnik zavede v zmoto. Po podatkih dokazovanja je tudi nedvomno, da sta toženca vsekakor vsaj uvodoma skušala ga zavesti v zmoto s tem, da je pokazal njih knjigovodja tožniku najprej bilanco, ki ni ustrezala resničnemu stanju. Toda dognano je tudi, da je tožnik spoznal, da ta bilanca ne more biti prava in da je nato knjigovodja priznal, da je v bilanci izkazani dobiček prikrojen v druge namene, v resnici pa da je dokaj večji in razviden iz poslovnih knjig, ki jih je tožniku tudi pokazal. Od tega trenutka dalje pa se sploh ne da več govoriti o zmoti, ali pa gotovo vsaj ne o zmoti, ki bi je bila toženca še kriva. Tožniku je bilo po resnici pojasnjeno, da je pravi dobiček dokaj višji; še preden je sklenil pogodbo, so mu bila na razpolago vsa sredstva, da pravi dobiček do pare točno dožene. S tem je prenehalo vsako vplivanje tožencev na tožnikovo pogodbeno voljo, s tem pa tudi prenehala vsaka njuna odgovornost nasproti tožniku, ki je bila dotlej utemeljena, bodisi po § 870 ali tudi le po § 871, 875 obč. drž. zak. Tožnik si mora odslej pripisati le samemu sebi, če ni doznal onega dobička, ki ga v svoji tožbi zatrjuje. Brez pomena je njegov prigovor, da natančni pregled pravih knjig tako hitro ni bil možen, ko pa niti ne trdi, da se je morala pogodba skleniti še isti dan, da je torej primerna uporaba na razpolago danih sredstev bila izključena. — Prav za prav od tega trenutka dalje sploh ni več zmote na tožnikovi strani, ker si odslej dalje in to po lastni krivdi, sploh ni predstavljal nič konkretnega; zadovoljil se je z mislijo, da je pravi dobiček dokaj, znatno višji. Ker je opustil natančno ugotovitev pravega dobička in odslej v tem pogledu ni ukrenil ničesar, je s tem jasno razodel, da mu do te točke ni več stalo in da pri svojem nadaljnjem ukrepanju sam več ne upošteva večjega ali manjšega zneska dobička. S tem je pa tožbi izpodbil njen pravni temelj in je prizivu treba odreči uspeh.

Revizijsko sodišče je razveljavilo obe sodbi in vrnilo pravno stvar prvemu sodišču, da ponovno razpravlja in sodi. — Ugotovljeno je, da sta skušala toženca pri pogajanju vsekakor vsaj uvodoma po svojem knjigovodju zavesti tožnika v zmoto s tem, da mu je knjigovodja pokazal najprej bilanco, ki ni ustrezala resničnemu stanju, da pa je tožnik spoznal, da ta bilanca ne more biti prava in da je nato knjigovodja priznal, da je v bilanci izkazani dobiček prikrojen za druge namene, v resnici pa da je dokaj večji in razviden iz poslovnih knjig, ki jih je nato prinesel in pokazal tožitelju. Po teh ugotovitvah sta torej toženca nameravala zavesti tožnika v zmoto in mu v izvedbi te namere predložila za druge namene prikrojeno bilanco in mu dala šele po tožnikovem ugovoru pojasnilo, da je dobiček dokaj večji. Nista pa povedala točno, kolikšen je dobiček, kakor tudi prva sodba nima ugotovitve, koliko sta toženca izpočetka navedla, da iznaša dobiček. Ko sklepa prva sodba na podstavi teh ugotovitev, da se o zmoti sploh ne da govoriti, a prizivna sodba, da se od tega pojasnila dalje ne da več govoriti o zmoti in da si je tožnik sam kriv, če ni dognal pravega dobička, je ta sklep prenapet. Kajti, da toženca nista docela razjasnila položaja, nič ne spreminja to, da so bila tožniku na razpolago sredstva, da dožene pravi

dobiček, ko sodbi sami ugotavljata, da mu pravo stanje ni bilo znano. Slej ko prej je ostala baza kalkulaciji tožitelju glede dobička prvotno po tožencih zatrjevani znesek, le dokaj večji od tega naj bi bil dejanski doseženi dobiček. Da-li je bila tožiteljeva volja, ko se je dogovoril s tožencema glede tega dobička, prosta ali pa še vedno pod vplivom po tožencih nameravane zmote, je mogoče ugotoviti zanesljivo šele, ko se dožene razlika med izpočetka zatrjevanim in v resnici doseženim dobičkom. Šele, ko se bode dognala ta vsota, bo mogoče napraviti sklep, da-li je mogel tožitelj ob pojasnilih, ki jih je prejel od tožencev, računati s tolikim dobičkom, ali pa je sklepač pogodbno ravnal v zmoti, provzročeni in ne povsem priznani po tožencih. Treba je torej razpravo že na prvi stopnji popolniti in potem na novo razsoditi. R. St.

Šestdesetletnica železobetona.

(K. Tiefengruber.)

Kot stavbeni material je železobetone šele 40 let znan, smatrati ga je torej za najmlajšo stavbeno gradivo; kajti šele 20 let po njegovi izumitvi so začeli polagoma stavbeniki in arhitekti posegati po železobetonu. Kakor vsaki iznajdbi so tudi temu gradbenemu pripomočku ovirali razni premisleki strokovnjakov pot do uveljavljenja.

Na prav nenavaden način se je leta 1867 posrečila iznajdba železobetona in sicer jo ni pripisovati kakemu sve-doku stavbene stroke, inženjerju ali arhitektu, ampak priprost vrtnar brez vseh tehničnih študij je prišel čudovitim lastnostim na sled, ki so povzročile pravcati preobrat v celi gradbeni stroki.

Josip Monier je ime dotičnemu vrtnarju in je tudi zgodovina njegove iznajdbe dokaj priprosta: mož je popravljal svoje orodje in pripomočke svoje obrti. Največ preglavic so mu delale lesene posode, v katerih je vzgajal razne rastline. Vlažna zemlja je les kmalu z gnitobno prepojila, po suši pa so posode razpokale in razpadle. Monier je skušal lesene zaboje nadomestiti z lonci iz gline in cementa, ampak te posode so se kmalu pokvarile ter bile v te namene sploh neuporabne. Napravil si je iz močne železne žice ogrodje cvetličnega lonca ter ga prevlekel z mešanico cementa, vode in peska, uspeh je bil iznenadljiv. Lonci so brezhibno držali vodo, posoda pa je bila izredno močna ter je celo v nenavadno velikih oblikah izvrstno prenašala precejšnjo težino vsebine.

Iznajdba je sicer ostala začetkoma omejena na cvetlične lonce, ampak zanimanje za to novo tvorino je oživelo. Leta 1887 se je pojavil problem večje predmete s pomočjo Monierovega sistema sestaviti, če se od teh zahteva poseben upor proti težni obremenitvi. Poskusi so se slajno obnesli, graditvi v železobetonu se je odprla zmagoslavna bodočnost.

Način železobetonske graditve je ostal v bistvu neizpremenjen: Ogrodje iz železnih palic se zveže z zidovjem iz cementa peska in gramoza. Za izdelavo gotove oblike se napravi leseni obitek, kamor se vlije mešanica, ki kmalu okameni.

Razmeroma poceni izdelava dopušča raznovrstno uporabo železobetona.

Začetkoma so se gradile samo posamezne stene, stopnice, stropi in stebri iz betona; pozneje pa kar cela poslopja in tovarniški objekti. Posebno uspešno se je obnesla betonska gradba v vodi in vlagi; osobito nenadomestljiv je postal ta material pri zgradbi pristaniških naprav in pri jezovih.

Ko so poskusi dokazali, da ima beton v gotovi meri tudi nekaj prožnosti, se je ta material pritegnil tudi k zgradbi mostov in viaduktov, od teh je najmočnejši na železniški progi Chur—Arosa v Švici.

Niso še vse porabne prilike železobetona izčrpane, napredek v tehniki nam utegne prinesiti v tem oziru še marsikaj novega. Vsi ti novi izumi in tehnične izpopolnitve pa temeljijo na sistemu Moniera, priprostega vrtnarja.

Trgovina.

Konkurz je razglašen o imovini Ivana Jelerja, trgovca v Sevnici. Prvi zbor upnikov 9. decembra, oglasitveni rok do 1. januarja, ugotovitveni narok 12. januarja, in o imovini Josipa Vokača, trgovca v Celju, registriranega pod firmo J. Vokač, ljubljanski magacin v Celju. Prvi zbor upnikov 12. decembra, oglasitveni rok do 10. januarja, ugotovitveni narok 23. januarja.

Industrija.

Stroji za manjšo tekstilno tovarno na prodaj. Pred časom se je ustanovilo v Novi Pazovi s pomočjo češkega in našega kapitala manjše podjetje za izdelovanje sukna. Vsled pomanjkanja kapitala se je moral obrat ustaviti. Stroji so v najboljšem stanju in na prodaj. Interesenti se naj obrnejo na naslov: Vincenc Hait — Nova Pazova.

Denarstvo.

Avstrijski državni dolg. Tekom proračunske debate v avstrijskem parlamentu se je povedalo tudi, da znaša skupni avstrijski državni dolg 25449 milijonov šilingov. Za obresti in amortizacijo bo zahtevalo leto 1928 151.800.000 šilingov, za 2.800.000 šilingov več kot leto 1927. Poudarjali so, da pride na vsakega avstrijskega prebivalca 283 šilingov državnega dolga, torej ca 2264 dinarjev.

Angleška in ameriška konkurenca na mednarodnem posojilnem trgu. — Pred kratkim je podal Th. W. Lamont, delničar banke I. P. Morgan and Co., izjavo o posojanju kreditov Japonski, in je povzročila ta izjava veliko nezadovoljnost v londonskih bančnih krogih. Lamont je bil na Japonskem, in sicer prav gotovo v svrhu oddaje posojil; dejal je, da ni treba, da bi bili oni vrednostni papirji, ki so angleškemu nalagatelju dobodošli, v isti meri dobrodošli tudi ameriškemu nalagatelju. Nato so dejali londonski bankirji, da je New York finansirati veliko posojil, ki jih je londonski trg odklonil. Lamont je zopet dejal, da spominja ta odgovor angleških bankirjev na dogodbo o kislem grozdju in da londonski trg tudi pri najboljši volji ne more prebaviti večjega števila inozemskih posojil. Tako so si tudi anglosaški bratje lepo v laseh.

RAZNO.

Trgovski koledar za l. 1928 je izšel. Je to zelo lično v platno vezana knjižica, ki jo je uredil g. Franc Zelenik, založilo pa je koledar Trgovsko društvo Merkur za Slovenijo v Ljubljani. Stane koledar s poštnino vred Din 15.— za izvod. — Kakor druga leta, je tudi letos vsebina koledarja zelo pestra in poučna. Za detajlno trgovino je priobčeno praktično knjigovodstvo, za splošno uporabo pa: Lestvica za dohodnino, Davek na službene prejemke privatnih nameštencev, računanje obresti in dobička. Kako se izračuna kubična mera okroglih debel ali klad, Razmerje med živo težo in težo zaklane živine, Maksimalne tarife izvoščkov v Ljubljani in Mariboru, Poštne pristojbine, Kolkovine itd. Poleg tega obsega koledar obširno razpravo o »Pomeni in vlogi trgovca v narodnem gospodarstvu«. Koledar je splošne važnosti, posebno pa ga priporočamo trgovcem in trgovskim nameštencem. Naročila na »Trgovsko društvo Merkur«, Ljubljana.

Padanje rojstev in padanje smrti v Nemčiji. Zadnja leta se, upoštevajoč statistiko čuti precejšnje padanje rojstev v Nemčiji. Hkratu pa padajo tudi smrti. Leta 1926 je bilo v Nemčiji 1.267.689 rojstev. Leta 1925 pa jih je bilo 1.336.327. Torej je število padlo v enem letu za 68.634, oziroma leta 1926 se je rodilo na vsakih 1000 prebivalcev 19,5; leta 1925 pa na vsakih 1000 prebivalcev 20,7 oseb, a leta 1913 pa 26,9 na vsakih 1000. — Leta 1926 je umrlo v Nemčiji 776.823 oseb, dočim v letu 1925 784.976 ali na vsakih 1000: leta 1926 11,7; leta 1925 pa 11,9. Leta 1913 pa 14,8. — Iz tega je razvidno, da se pravzaprav razmerje skoraj nič ne spremeni. Rojstva nadkriljujejo smrti, in sicer za leto 1926 za 491.866, za leto 1925 pa za 547.808.

Velesejm v Smirni. Trgovska in obrtna zbornica v Smirni je priobčila zaljučke septembarskega velesejma. Razstavnikov je bilo 336, med njimi 195 turških tvrdk, 71 turških trgovskih in obrtnih zbornic itd., 27 nemških tvrdk, 21 poljskih, 17 ruskih, 5 ameriških, 4 angleške tvrdke, 3 francoske, 3 italijanske in 2 švicarske. 50.000 so prodali vstopnic, 30.000 je bilo pa povabljenih posetnikov.

Za osnovanje tovarne za gumi se iščejo interesi. Strokovnjak za izdelovanje gumija bi želel osnovati v naši državi podjetje, ki bi se pečalo z izdelovanjem gumija. Stroje bi dobavila neka nemška tvrdka proti prevzemu nekaterih deležev družbe, ki se bi morala v te svrhe osnovati. Za prometni kapital, kojega ni treba veliko, bi morali skrbeti interesi. Interesi se naj obrnejo za podrobnejše informacije na upravo »Trgovskega lista«.

Borza dela v Mariboru. Od 13. do 19. t. m. je pri Borzi dela v Mariboru iskalo dela 120 oseb in sicer 84 moških in 36 žensk; prostih mest je bilo 52, delo je dobilo 49 oseb in sicer 28 moških in 21 ženskih oseb; odpadlo jih je 30, odpotovalo pa 24. Od 1. januarja do 19. novembra pa je dela iskalo 5012 moških in 2707 žensk, tedaj 7719 oseb, prostih mest je bilo 4489, delo je dobilo 2962 oseb in sicer 1647 moških in 1315 žensk; odpadlo jih je 1827, odpotovalo pa 1364.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 3 hlapci, 4 mesarji, 1 kolar, 3 čevljarji, 1 krojač, 1 kovač, 1 soboslikar, 1 vulkanizer, več vajencev (mizarске, kleparске, pekovske, mlinarske, natakarske obrti) in tudi 5 kmečkih dekel, 5 kuharic, 5 služkinj, 2 vzgojiteljici, 1 varuška, 1 kuharica v hotel, 1 sobarica v hotel, 6 šteparice za gornje dele čevljev, 1 poslovodkinja s kavecijo, 1 trg. vajenka, 1 pletarska vajenka.

Soboslikar, dobra moč, dobi delo za dalj časa, plača dobra, javiti se je pri Borzi dela v Mariboru.

Mednarodna razstava v Belgiji. V Lü-tichu (Belgija) se vrši leta 1930 mednarodna razstava za veliko industrijo in za tehnične znanosti. Leta 1935 se pa vrši v Bruslju splošna in mednarodna razstava z obširnimi programom.

Glavna skupščina Delavske zbornice v Mariboru. Delavska zbornica za Slovenijo je imela v nedeljo svojo plenarno sejo v Mariboru v dvorani ondotne kaznilnice. Glavno točko dnevnega reda je tvoril obračun, ki ga je položil upravni odbor o svojem delu v preteklem poslovnem letu. Po debati se je upravnemu odboru izrekel absolutorij. Izmed drugih sklepov je najvažnejši, da se je votiralo iz zborničnega gradbenega fonda, ki je dosegel 1.826.536 Din za azil v zbornični palači v Ljubljani in za javno kuhinjo, ki se bo nahajala v tej palači, 300.000 dinarjev. Nadalje se je votiralo za poslopje zbornice v Celju 450.000 Din, dočim se že določeni fond v Mariboru zviša od 500.000 Din na 1.000.000 Din. V glavnem fondu ostane še 76.000 Din. Sklenila se je tudi sprememba volilnega reda za zbornico. Uvedejo se osebne volitve; pismene ostanejo samo kjer delavstvo ni kompaktno naseljeno. Delegat g. Juvan je protesstiral proti importiranju tujih delavcev. Po skupščini se je vršil obed, ki ga je priredila v čast delegatom mestna občina mariborska.

Po swetu. Ameriška vlada je predlagala jugoslovanski vladi sklep trgovske pogodbe med obema državama. — V svrhu sanacije francoskega poljedelstva bodo predlagali vladi zvišanje uvozne carine na žito in živino. — V bolgarskih Rodopih so odkrili zelo bogata nahajališča svinca in srebra. Pozvali so berlinskega strokovnjaka prof. Harborta, da najdišča preišče. — Beremo, da bo Grška v kratkem prenehala s plačevanjem obresti svojih dolgov v inozemstvu. Vzrok je ta, da ni mogla dobiti novih posojil, dovoljenih ji pod egido Zveze narodov, in pa da je v državnem proračunu izkazan deficit. — Papirnica »Letea« v Bukarešti je zvišala delniško glavnico za 48 milijonov lejev. — V Bukarešti so ustanovili novo banko, Deželno Hipotečno banko; pečala se bo s financiranjem industrije; delniška glavnica zaenkrat 20 milijonov lejev. — V Bukarešti bodo zgradili dvonadstropno garažo za avtomobile; delniška glavnica družbe »Cyclop Garaj«, ki bo gradila, znaša 16 milijonov lejev. — Če-

ška Eskomptna banka, Češka Union-banka in banka Peček bodo ustanovile družbo za financiranje trgovine z Rusijo. Glavnica nove družbe, ki se imenuje Češka finančna in industrijska d. d., znaša 3 milijone Kč. — Ameriški državni tajnik Mellon smatra sedanji gospodarski položaj Zedinjenih držav za ugoden, čeprav je opaziti neka neenotnost. Znakov depresije v ameriškem gospodarstvu ni. — Predsednik ameriške gumijeve borze je izjavil, da se farmerjem kavčuka za dogledni čas ni bati konkurence sintetičnega kavčuka nemške barvne industrije; preteklo bo še dosti let, preden bo pomenil sintetični kavčuk resno konkurenco. — V Turčiji bodo odpravili monopol na sladkor in petrolej, ker sta to le navidezna monopola. — Rumuni razglashajo, da med pravicami domačih in inozemskih slediteljev rudnin ni nobene razlike. — Grki se glede tobačnega pridelka zelo pohvalijo; skoraj vsi tobačni trgi so prav živahni, zaloge bodo vse razprodali, cene so zadovoljive. — Tudi Bolgarija bo dobila svojo Hipotečno banko; pogajanja med bolgarsko vlado in med angleškoameriškim konzorcijem so zaključena in so dovedla v vseh ločkah do popolnega soglasja. Obrestna mera za hipotečni kredit je določena z 9% do 10 odstotki in ne bo odvisna od obrestne mere Bolgarske Narodne banke, temveč samo od obligacijskega posojila, ki ga dobi banka za svoj rezervni kapital. Država si je pridržala nakupno pravico delnic nove banke. — Mednarodni kartel čevljev je sklenil s Poljsko provizorični dogovor, ki naj velja do časa končnega pristopa Poljske h kartelu. Težkoče končnega pristopa so slejkoprej v vprašanju kvote. — Pod vodstvom Alpine Montan se vršijo na Dunaju, pogajanja o kartelu veletrgovcev z železnino; tak kartel je že obstojal, pa se je razbil. Nova skupina bo obsegala tudi nekaj tvrdk, ki jih v starem kartelu ni bilo. — Angleški državni kancelar Churchill je na nekem zborovanju povedal, da znaša neposredna zguba vsled posledic premogovnega štrajka letos 20 do 30 milijonov funtov. Posledice štrajka pa niso nič drugega

kot premogovni trgi, ki so jih Angleži zgubili in so si jih Nemci osvojili. — V rimskih borznih krogih je krožila vest, da bo lira stabilizirana na kvoti 100, torej 100 lir = 1 funt. To vesti sedaj uradno dementirajo; oficiozni »Popolo d'Italia« piše, da bo za nedoločen čas veljala kvota 89 do 90 in da se mora tudi tej kvoti vse italijansko gospodarstvo šele prilagoditi. Sicer pa vprašanje stabilizacije lire ni aktualno in se niso izvršile tudi še nobene predpriprave.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 29. novembra t. l. ponudbe glede dobave tračnih žebeljev in žičnikov; do 2. decembra t. l. pa glede dobave 2 stenskih telefonskih aparatov. — Direkcija državnega rudnika v Vrdniku sprejema do 3. decembra t. l. ponudbe glede dobave raznega železa; do 10. decembra t. l. pa glede dobave mizarskih desk. — Dne 6. decembra t. l. se dobo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja. Dne 12. decembra t. l. se bo vršila pri Kr. direkciji šum v Vinkovcih ofertalna licitacija glede prodaje raznega lesa. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani, dne 15. novembra 1927. — Govedina: V mesnicah po mestu 19 Din kg; na trgu: kg govejega mesa I. vrste Din 19, II. 15 do 17, III. 9 do 13, jezika 17 do 20, vampov 8—10, pljuč 8, jeter 17 do 19, ledic 17 do 20, možganov 17 do 20, loja 5 do 10. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. Din 22-50, II. Din 20—, jeter 25 do 27-50, pljuč 19 do 20. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. Din 50, II. 20 do 23, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 7-50, parkljev 6, slanina trebušne 23, slanina ribe in sala 25, slanina mešane 24, slanina na debelo 23-50, masti 28 šunke 30 do 35, prekajenega mesa I. 30 do 32-50, II. 25 do 27-50, pre-

kajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 35. Drobniča: 1 kg koštrunovega mesa 13 do 14, kozličevine 20 Din. Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. Din 8, II. Din 6. Klokase: 1 kg krakovskih Din 40, debrecinskih 40, hrenovk 32, safalad 32, posebnih 32, tlačenk 20, svežih kranjskih 35, pol prekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanine 28 do 30. Perutnina: Piščanec večji Din 20 do 25, kokoš 25 do 40, petelin 25 do 30, raca 25 do 35 nepitana gos 70, pitana 100, domači zajec, manjši 10 do 15, večji 18 do 25. Divjačina: Divji zajec Din 40 do 60, poljska jerebica 20 do 25, gozdna jerebica 25, 1 kg srne 15 do 30 Din. Ribe: 1 kg karpa Din 25, linja 25, ščuke 28 do 30, postrvi 60, klina 15, mreene 15, pečenke 10. Mleko, maslo jajca, sir: 1 liter mleka Din 2-50 do 3, surovega masla 40 do 44, čajnega masla 50 do 60, masla 44, bohinskega sira 28 do 32, sirčka 10, eno jajce 1-50 do 2. Pijače: 1 liter starega vina Din 14 do 20, novega vina 16 do 18, čaša pive 3, vrček piva 4 do 4-50, 1 steklenica riva 5-25 do 5-50. Kruh: 1 kg belega Din 6, črnega 5, rženega 5. Sadje: 1 kg luksuznih jabolk Din 8, jabolk I. 7, II. 6, III. 4 do 5, luksuznih hrušk 10, hrušk I. 8, II. 6, III. 4, 1 limona 0-75 do 1—, 1 kg rožičev Din 10, fig 10, navadnega kostanja 4, kostanja maren 12, orehov 10, luščenih orehov 32, suhih češpelj 10 do 12, suhih hrušk 6 do 8. Specerinsko blago: 1 kg kave Portoriko Din 64 do 72, Santos 48 do 52, Rio 36 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 72 do 80, III. 56 do 60, 1 kg kristalnega belega sladkorja 14-50, sladkorja v kockah 16-50, kavne prinesi 20, riža I. 12, II. 8-50, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega olja 16, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg morske soli 2-50, kamene soli 3, celega popra 62, mletega 64, paprike III. vrste 28, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. 12, II. 10, 1 kg pralnega luga 3-50, čaja 80. Mleviski izdelki: 1 kg moke št. 00 Din 5-75, št. 0 5-50, št. 1 5-25, št. 2 5, št. 4 4-50, št. 6 4, 1 kg kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 7, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2-50, koruzne moke 3 do 4, koruznega zdroba 3 do 4, pšeničnega zdroba 6 do 7, ajdove moke I. 9, II. 6 do 8, ržene moke 4-50 do 5. Žito: q pšenice Din 345 do 355, rži 345 do 355, ječmena 320 do 330, ovsa 365 do 395, prosa 270 do 310, nove, sušene koruze 260 do 265 ajde 290 do 310, fižola, ribničana 430, prepeličarja 540, graha 430 do 500, leče 700 do 900. Kurivo: q premoga Din 42, kub. meter trdih drv 150, mehkih drv 75. Krma: q sladkega sena Din 80, polsladkega 75, kislega 60, slame 50. Zelenjava in gobe: 1 kg glavnatte solate Din 5 do 6, endivije 5 do 6, motovilca 12, poznega zelja 2 do 2-50, rdečega zelja 4 do 5, kislega zelja 4, ohrovt 2 do 3, karfiol 12, kolerab 5, kolerab podzemljic 1-50 do 2, 1 kg špinata Din 10, paradižnikov 10, čebule 3 do 4, česna 8 do 9, krompirja 1 do 1-50, repe 1, kisle repe 3, korenja 1 do 3, peteršilja 3, zelenjave za juho 3.

Mariberski trg, dne 19. novembra 1927. Ta dan je bil izredno dobro založen in tudi prav dobro obiskan. Slaninarjev je bilo 77 in zato se je moral trg razširiti do Vodnikovega trga, kjer se je nahajalo 35 s krompirjem, čebulo in zeljem naloženih voz. Cene se od pretečenega tedna niso znatno spremenile, pač pa je bila pri slaninarjih konkurenca velika. Meso in slanina se je prodajala po 20 do 30 Din za kg, a opoldan pa se je slanina dobila tudi že po 15 do 17 dinarjev za kilogram. Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 700 komadov, med katerimi je bilo okoli 120 puranov. Cene so bile piščancem Din 15 do 32-50, kokošem 30 do 50 Din, racam in gosem 40 do 100, puranom pa 60 do 100 Din za komad. Domačim zajcem 10 do 30 Din, divjim pa 30 do 50 Din komad. Krompir, zelenjava, druga živila, sadje in cvetlice: Cene so bile krompirju 6 do 8 Din za mernik (7½ kg), cziroma Din 1-50 do 1-75 kg, čebuli 4 do 7, česnu 10 do 14 Din venec, solati 0-50 do 4 Din, karfiolu 1 do 15, ohrovu 0-50 do 1-50, rdeči pesi 0-25 do 1 Din komad, zeleni papriki 8 do 10 Din, kislemu zelju 8 do 10, medu 25 do 35, luščenim orehom 45 do 50 Din, surovemu maslu 36 do 44, kuhane-mu 45 do 48, čajnemu 50 do 55. Jabolk je bilo 5 voz in so se prodajala po 4 do 8, hruške pa po 6 do 10 Din, grozdje 20, suhe češple 10 do 12-50 Din, mak 18 do 20 Din kg. Cvetlice je bilo malo. Cene so jim bile po 0-25 do 6, z lonci vred 15 do 50 Din komad. Lončena in lesena roba se je prodajala po 1 do 100 Din, brezove metle 2 do 6 Din, leseni vozički po 150 do 300 Din komad, koruzna slama pa 25 do 30 Din vreča.

Sene in slama na mariborskem trgu. V sredo 16. t. m. je bilo 7 voz slame, v soboto 19. t. m. pa 15 voz sene in 6 voz slame na trgu. Cene, ki so v zadnjem času precej poskočile, so bile senu 80 do 100, slami pa 40 do 50 Din za 100 kg.

Univ. prof. dr. M. Škerlj:

Pravila naših delniških družb.

Studija izredne koristi za vsakega jurista in praktičnega gospodarja.

Stane 15 Din.

Dobiva se v

upravi »Trgovskega lista«.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prežernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :-:- Telefon štev.: 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepositi itd.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
pripravlja
špecerijsko blago
raznovrstno šganje,
moko in deželne pri-
delke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave s
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

VINOCE
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi
naifinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.
Zahtevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

LIKERJE
Medicinalni Cognac, Jajčni-Cognac, Rum, Jamalka-
Rum, Pelinkovec, Slivovko, Tropinovec, Sadjevec,
Brinjevec, Vermut-vino, Malinovec in neoslajeni
Malinov sok (Succus), Rumosol in Špirit, v najboljši
— kakovosti in po najnižji ceni priporoča —
„ALKO“
družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA
Zaloga sveže pra-
žene kave, mletih
dišav in rudninske
vode.
Točna in solidna
postrežba!
Zahtevajte cenik!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D.
Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige,
brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, poselnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja ANTON PODGORŠEK. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.